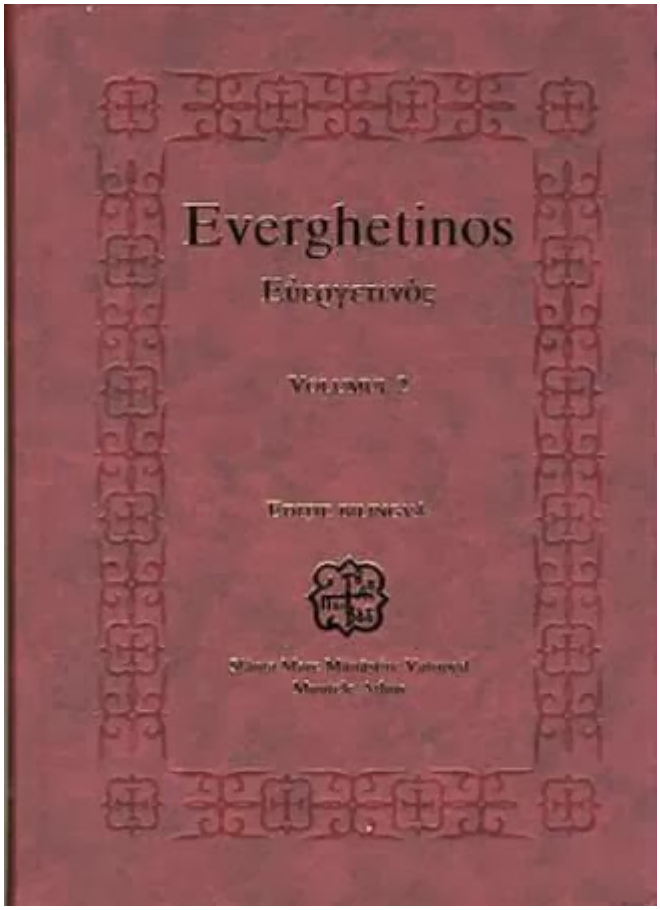
25 Οκτωβρίου 2013

Βατοπαιδινά και αθωνικά εκδοτικά

/ Γενικά Θέματα

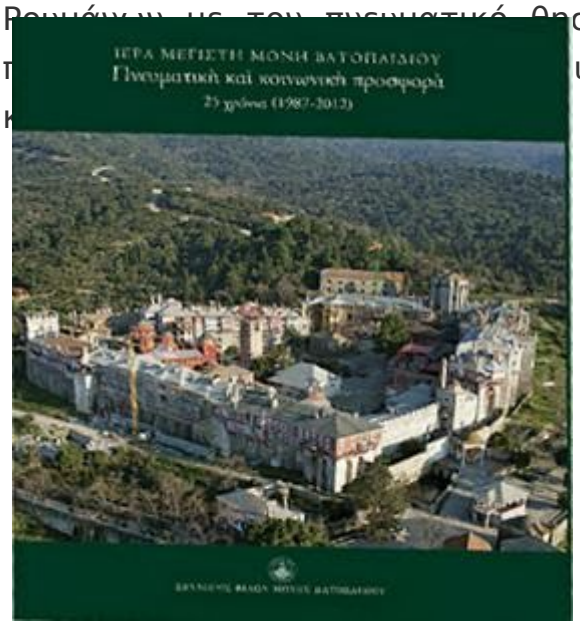

Όπως και σε άλλα σχετικά σημειώματα έχουμε υποστηρίξει, η πορεία των μελετών και των εκδόσεων που αφορούν το Άγιον Όρος ή εκπορεύονται από αυτό είναι ανοδική, τόσο από ποσοτική, όσο και από ποιοτική άποψη. Σε όσα ακολουθούν θα αναφερθούμε σε ορισμένες εκδόσεις που σχετίζονται με την Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου, αλλά και με τα διακοσμημένα αγιορείτικα χειρόγραφα, και οι όποιες είδαν πρόσφατα το φως της δημοσίευσης.

Η πρώτη έκδοση με την οποία θα ασχοληθούμε έχει φιλοτεχνηθεί από την Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου, και φέρει τον τίτλο ***Evergetinos.Ευεργετινός 1 (Temele 1-25) – 2 (Temele 26-50)*** (Άγιον Όρος 2011-2010, σελ. 451+401).

Πρόκειται για μεγάλη και ιδιαιτέρως φροντισμένη ελληνορουμανική δίγλωσση έκδοση. Στα ελληνικά το πρωτότυπο κείμενο του Ευεργετινού, και μάλιστα σε κριτική έκδοση, με παράλληλη ρουμανική μετάφραση. Στον πρώτο τόμο περιλαμβάνεται και εκτενής επιστημονική εισαγωγή για το έργο και την μετά χείρας έκδοση (σ. xi-lix), με βιβλιογραφία (σ. lx-lxiii). Ο πρώτος τόμος περιλαμβάνει τις πρώτες 25, και ο δεύτερος τις υπόλοιπες 25 από τις 50 συνολικά «υποθέσεις» του πρώτου βιβλίου του Ευεργετινού, πού αποδίδεται στον μοναχό Παύλο, κτίτορα της Μονής της Υπεραγίας Θεοτόκου της Ευεργετίδος. Κάθε μία από τις υποθέσεις

αυτές, με βάση κυρίως βίους αγίων και διδαχές ασκητών, αναφέρεται και σε ένα βήμα του άνθρωπου, στον αγώνα του για την αποβολή των παθών και τη θέωση. Στο τέλος κάθε τόμου παρατίθεται εκδοτικό και φιλολογικό υπόμνημα, υπόμνημα των πρωτότυπων πηγών από τις όποιες έχει ερανισθεί κάθε απόσπασμα, πίνακας βιβλικών χωρίων, αλλά και ευρετήρια ονομάτων, τόπων και θεμάτων, μαζί με πίνακα περιεχομένων. Πρόκειται για μελετημένη, επιστημονικά άψογη και φιλολογικά προσεγμένη έκδοση, πού σκοπό έχει τη γνωριμία των ορθοδόξων Ρουμάνων με τον πνευματικό θησαυρό του Ευεργετινού, άλλη μια πνευματική

ιδινής αδελφότητας στον σύγχρονο ορθόδοξο κ

Η δεύτερη έκδοση φιλοτεχνήθηκε με την επιμέλεια του Συλλόγου Φίλων Μονής Βατοπαιδίου, και έχει τίτλο ***Ιερά μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου. Πνευματική και κοινωνική προσφορά 25 χρόνια (1987-2012)*** (Αθήνα 2012, σελ. 239). Στον αξιοπρόσεκτο αυτό τόμο, παρουσιάζονται σε ενότητες τα πεπραγμένα της αδελφότητας της μονής Βατοπαιδίου του Αγίου Όρους, από το 1987 που εγκαταστάθηκε στη μονή μέχρι σήμερα. Η ύλη χωρίζεται στις έξης ενότητες: «Η Μονή Βατοπαιδίου» (σ. 13 κ.εξ.), οπού τα σχετικά με την ιστορία, την τοποθεσία και τη διαχρονική πορεία της μονής, τον ηγούμενο της π. Εφραίμ, το κτηριακό συγκρότημα, το δομημένο και το φυσικό περιβάλλον της, τον καθημερινό βίο, τα διακονήματα και τη λειτουργική ζωή. «Πνευματικό-φιλανθρωπικό έργο» (σ. 143 κ.έξ.), οπού τα σχετικά με την κοινοβιοποίηση και τη σύγχρονη προσφορά της μονής, τις φιλοξενίες των προσκυνητών και την εξυπηρέτηση των αναγκών του κοινωνικού συνόλου. «Πολιτιστικό έργο (αναστηλωτικό, ερευνητικό-επιστημονικό, εκδοτικό)» (σ. 179 κ.έξ.), όπου τα σχετικά με τη διάσωση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της μονής, τις δαπάνες, τον προγραμματισμό των αναστυλώσεων και των συντηρήσεων του κειμηλιακού πλούτου της, το εκδοτικό έργο, τη διοργάνωση συνεδρίων, την μελέτη των χειρογράφων κωδίκων, αλλά και τις ψυχωφελείς και μουσικές εκδόσεις. Ο τόμος, που κοσμείται με πολλές και επίκαιρες φωτογραφίες,

κλείνει με επίλογο (σ. 226), κατάλογο των σημαντικών γεγονότων για τη μονή αυτής της περιόδου (σ. 229) και βιβλιογραφία (σ. 233). Σημαντικό έργο, που αποτελεί και ιδιαίτερης βαρύτητας ιστορική μαρτυρία σχετικά με το έργο πού επιτελείται στη μονή Βατοπαιδίου, παρά τις κατά καιρούς αντιξοότητες και τα εμπόδια που παρουσιάζονται.

Αξίζει εδώ μάλιστα να αναφερθεί ότι πρόσφατα η Μονή Βατοπαιδίου φιλοτέχνησε και κυκλοφόρησε, σε περιορισμένο αριθμό αντίτυπων, το ***Βατοπαιδινό Λειτουργικό των Παρεκκλησίων*** (Άγιον Όρος 2012). Πρόκειται για μια κ και για τ για την κ

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθούμε και σε μια συλλεκτική έκδοση που κυκλοφορήθηκε από τα Ελληνικά Ταχυδρομεία. Συγγραφέας είναι ο Ομ. Καθηγητής του Αριστοτελείου πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, και ειδικός μελετητής των αγιορείτικων χειρογράφων Σώτ. Καδάς, και ο τίτλος της είναι***Τα πρωτογράμματα του Αγίου Όρους. Initial letters of MountAthos*** (Αθήνα – Athens 2012, σελ. 77). Στη σειρά των ετήσιων συλλεκτικών λευκωμάτων, των αφιερωμένων σε θέματα της ζωής και της τέχνης του Αγίου Όρους, ο μετά χείρας τόμος αφιερώνεται στα πρωτογράμματα των αγιορείτικων διακοσμημένων βυζαντινών και μεταβυζαντινών χειρογράφων. Μετά την εισαγωγή (σ. 9-11), παρουσιάζονται σε ενότητες τα αρχικά γράμματα Α-Ζ (σ. 18- 29), Η-Μ (σ. 34-45), Ν-Σ (σ. 50-61) και Τ-Ώ (σ. 66-77). Σε κάθε περίπτωση επιλέγεται μία χαρακτηριστική περίπτωση απόδοσης κάθε γράμματος, από συγκεκριμένο αθωνικό χειρόγραφο, για την οποία και γίνεται εκτενής λόγος, ενώ τα γραφόμενα συνοδεύονται από πλούσια εικονογράφηση, προερχόμενη από ανάλογες σελίδες με γράμματα αλλά και διακοσμημένων χειρογράφων. Άψογη επίσης είναι τόσο η

εκτύπωση, όσο και η καλλιτεχνική βιβλιοδεσία του τόμου, που διδάσκει και παρουσιάζει το θέμα επιστημονικά, συνδυάζοντας τη γνώση με την άριστη αισθητική απόδοση του βιβλίου.

Οι εκδόσεις αυτές αποδεικνύουν, για μία ακόμη φορά, τόσο τον δυναμισμό και την προσφορά της Μονής Βατοπαιδίου, που αποτελεί πραγματικό πρότυπο ορθόδοξης μονής των ημερών μας, όσο και την μεγάλη, την πραγματικά μοναδική, αξία του Αγίου Όρους και των μονών του, όχι μόνο και πρωτίστως ως μοναστικών καθιδρυμάτων, που μπορούν να οδηγήσουν τους πιστούς με ασφάλεια στη σωτηρία, αλλά και ως θεματοφυλάκων της λόγιας και θρησκευτικής παραδόσεως του Γένους μας. Μιας παραδόσεως πού αποτελεί σήμερα τον μοναδικό φάρο, που μπορεί να μας στηρίξει και να μας δείξει τον δρόμο εξόδου από την πολλαπλή, κυρίως δε πνευματική, κρίση, την οποία η ελληνική κοινωνία βιώνει με τον πλέον επώδυνο τρόπο.

Μ.Γ. Βαρβούνης

καθηγητής Λαογραφίας Α.Π.Θ.

«ΠΡΩΤΑΤΟΝ», Απρίλιος-Ιούνιος 2013, τευχ. 130

Πηγή:agioritikesmnimes.blogspot.gr